

Väärtustav hariduskommunikatsioon

Juhendajad: Katrin Aava (PhD), Kristi Mets-Alunurm (MA)

Liikmed:

- Grupp 1 - Aleksandra Jakovtšenko, Dione Frances Pallase, Helena Martjak, Jaanika Kikkas, Jelizaveta Belikova, Maarja Lumiste
- Grupp 2 - Kaisa Blum, Hele Must, Tiina Tamm, Kelly Liis, Kaspar Nurmik, Elen Kaljuveer
- Grupp 3 - Anette Hallik, Aleksei Jašin, Ave Laas, Ingrid Põldsaar, Johanna Oll, Krislin Aunapuu, Marcus Ehasoo

2. Projekti lähteülesanne, eesmärgikirjeldus - teemasse sissejuhatus, milles tutvustatakse üldiselt antud teemat ja ideed ning rollidejaotust gruppides.

Rohkearvulised uuringud osundavad suhete olulisusele hariduses. Hariduse osapooled - õppijad, õpetajad, koolijuhid, vanemad, tugipersonal, haridusametnikud - loovad koos suhtluskultuuri, mis on ka hilisemate ühiskondlike suhete aluseks. Koostöös alustava Tõnismäe riigigümnaasiumiga (<https://www.facebook.com/TonismaeRG/>) otsisime oma projektiga lahendusi, kuidas väärtustava hariduskommunikatsiooni põhimõtteid arvestades on võimalik suhtluse abil toetada hariduse osapoolte koostööd parimal võimalikult viisil.

Projekti esimeses etapis kaardistasime alustava riigigümnaasiumi arendusgrupiga, millised on nende väljakutsed ning sellest lähtuvalt pakume ELU projekti lahendustena välja, kuidas väärtustava hariduskommunikatsiooni abil hariduskommunikatsiooni lahendada. Huvipakkuvates teemafookustest lähtuvalt jagunes projekti meeskond kolmeks grupiks.

1 grupi eesmärk projektis oli Tõnismäe Riigigümnaasiumile (TORG) toimiva sisekommunikatsiooni plaani väljatöötamine, et edendada kooliga seotud osapoolte koostööd (õpilased, koolitöötajad- sh. tugispetsialistid ja õpetajad, juhtkond, omavalitsus). Teaduspõhiste materjalidele tuginedes ja kõikide sidusrühmade ootusi ja vajadusi arvestades töötasime välja sisekommunikatsiooni lihtsustava abivahendina prototüübi (kommunikatsioonipuu), mille abil kiirendada ja lihtsustada igapäevast

suhtlust kooli ja seotud osapoolte vahel. Arvestasime TORGi soovide, väljatoodud kitsaskohtadega ja tuleviku visiooniga, et välja töötatud sisekommunikatiivne “vahend” hõlpsalt kasutusele võtta ja seda ka tulevikus vastavalt kooli vajadustele muuta, arendada. Püüdsime seeläbi kaasa aidata hästi organiseeritud õpikeskkonnale, kus õpilased tunneksid ennast kaasatuna ja teaksid, kust küsimuste korral abil leida. Kommunikatsioonipuu kaudu korraldaksid koolitöötajad tööaega võimalikult eesmärgipäraselt ja kompaktselt (ka omavahelisel suhtlemisel) ning lapsevanemad saaksid vajaduse korral õige teabe kõige kiiremat teedpidi kätte nii, et nad ei jääks oma lapse haridustee inforuumist kõrvale. Kuna TORG on alustava koolina meie jaoks justkui puhas leht, andis see meile võimaluse läheneda kooli sisekommunikatsiooni edendamisele loomulikes võtmes, kasutades selleks visuaalselt läbimõeldud ja sihtgruppide peal testitud lahendusi.

2 grupp koostas koostöös Tõnismäe Riigigümnaasiumiga väärtustava hariduskommunikatsiooni paketi alustavale koolipersonalile. Tegelesime õpetaja hoituse teemafookusega, mis viib ühiste lahenduste leidmiseni, et tööle tulnud õpetajad oleksid motiveeritud, kaasatud, neil oleks hea ning toetav töökeskkond ning huvi TORGis töötada. TORG on alustav kool ja sellega kaasnevad uued väljakutsed - ka sellised, mida kool ei pruugi ette näha. Proovisime kõrvaltvaataja pilgu läbi pakkuda välja innovaatilisi ja hariduskeskseid ideid, et tööle tulnud õpetajaid toetada uues kooli keskkonnas esimese tööaasta jooksul. Meie eeldatav tulemus on, et TORG võtab kasutusele meie loodud materjali, et TORGis töötav õpetaja on hoitud. Õpetajate puudus on terav ühiskondlik probleem ja meil on pedagooge, kes vahetavad tihti töökohta või valdkonda, sest neil puudub turvaline ja koostööaldis keskkond.

3. grupi roll oli keskenduda kooli kontekstis kasutatavale sõnavarale, kitsendades teemat konkreetselt TORG-i käibel oleva iselaadse sõnavara analüüsimisele. Siinkohal mõtleme eelkõige seda, et kooli hinnangul on laiemalt liigitatuna kahte sorti õppeasutusi: institutsionaalsed ja suhetele/inimestele orienteeritud koolid. TORG soovib jätta minevikku traditsioonilise institutsionaalse kooli sh sellega kaasneva sõnavara (näiteks sõna “hindamine” asemel kasutada sõna “tagasi- ja edasiside”, sõna “õpetaja” asemel kasutada hoopis sõna “teadmistemaastiku teejuhid”) ning võtta eesmärgiks rääkida haridusest väärtustavas võtmes, mis aitab parandada nii kooli enda kollegiaalset suhtluskultuuri kui haridusest rääkimist tervikuna. Diskursusanalüüsi käigus selgitasime välja, kas kooli valitud sõnavara kasutades saame rääkida haridusest väärtustavas võtmes ning kuidas erinevad hariduse sihtgrupid seda ka mõistavad. Lisaks oli meie grupi eesmärk välja selgitada, kas kooli valitud iselaadne sõnavara on haridusmaastikul laiemalt kasutusel.

- ***Probleemi olulisus, kirjeldus ja meetoditevalik***

Grupp 1 probleemipüstitus põhinev seisukohtades, et alustaval koolil on eriti tähtis konkreetne ja selge sisekommunikatsioon kõikidele osapooltele. Riigigümnaasiumil on suured eesmärgid ja väljakutsed, mida hakatakse teostama uute õpetajatega. Kehv info liikumine võib viia arusaamatusteni ja pärsib igapäevatööd ning koolielu-sisekommunikatsioon on koolielu võti. K. Aava ja P. Slabina (2019) uuringu kohaselt “ühises infoväljas on arvestatud õpetajate vajaduste, võimaluste ja harjumustega (meilid, teadetetahvlid, suusõnaline info jne), soodustab koostööd ja kaasatust”. Koostasime oma kommunikatsioonipuud kolmele erinevale sihtrühmale: töötaja, õpilane ja lapsevanem. Ka SA Innove kommunikatsiooniüksuse juht, Anneli Aab, kirjutab ajakirjas Kaja, et “riigi vaatest on hariduse kommunikatsioonil hästi suures ja üldistatud plaanis kolm suuremat sihtrühma: õpetajad/õppejõud (sh koolijuhid), õpilased (lapsed/noored) ja lapsevanemad” (Aab, 2015, lk 8). Arendusuuringu käigus kogusime teiste riigigümnaasiumite töötajate, lapsevanemate ja õpilaste väljakutseid ja lahendusi. Mari-Liis Tikerperi tõi oma magistritöös välja mõned võimalused kooli kommunikatsioonijuhtimise arendamiseks. “Koolidirektorite pea ühine arvamus erinevate juhendite kohta oli, et need peaks olema võimalikult lühikesed – mahtuma ühele A4 paberile või olema näiteks formaadis 10 “käsku” või soovitus” (Tikerperi, 2016). Nii koostasime nende andmete alusel visuaalselt lihtsasti jälgitava prototüübi (kommunikatsioonipuud) ning tegime need kättesaadavaks nii veebipõhiselt kui printitud versiooni näol.

Grupp 2 tugineb EHISE andmetele, mille põhjal on õpetajakoolituse lõpetanute arv ja osakaal kõigist kõrghariduse lõpetanutest on viimase kümne aasta jooksul vähenenud. Ligi 30% alustavatest õpetajatest jäävad kooli, kus nad tööle asuvad, maksimaalselt üheks õppeaastaks (Sellio & Vaher, 2018). Nii on õpetajate puudus laialt levinud probleem Eestis. Õpetajad soovivad töötada turvalises, hoitud ja motiveerivas keskkonnas. Hoolimata õpetaja kooli tööle asumisest, ei püsi märkimisväärne arv õpetajaid siiski koolis tööl. Õpetajad vahetavad töökohta haridussektori siseselt, kuid teevad ka suurema karjääripöörde ning lahkuvad teise sektorisse.

Grupp 3 tugineb seisukohtadel, et sõnu peab kriitiliselt mõtestama ja analüüsima, et kõik osapooled sõnu sarnaselt tajuksid ja mõistaksid. Tänapäeval haridusmaastikul väljakujunenud suhtluskultuur ei ole tihtipeale toetava koostöö aluseks, kuivõrd kasutatakse mitmetähenduslikke või eriarvamusi tekitavaid väljendeid nagu nt “töö on tellija materjalist”, “Eesti hariduse lipulaev”, “viskame õpilase koolist välja” või “õpetaja peab ära õpetama”. Koolile on aga tähtis, et nende valitud sõnavara toetaks nende eesmärkide saavutamist uuendusliku ja õppijakeskse koolina. Igast sõnast võib saada mingisugune norm ning samas võib iga sõna taga olla terve maailm, sh olulised põhimõtted ja väärtused. Siinkohal on oluline, et erinevad sidusgrupid mõistaksid sõna samatähenduslikult, vältimaks puuduliku ning läbimõtle mata kommunikatsiooni käigus tekkivaid arusaamatusi ning vastandlikku keelekasutust. Uudisvormi kasutuselevõtuga

võib kaasneda tähendusenihe, samuti võib üks tüvi jääda eelistatuks teatud ühenduses (Küngas 2013).

- ***Tegevuste kirjeldus ja sidusgruppide ni jõudmine - kirjeldatakse, kellele on projekti tegevused suunatud.***

Projektis kasutatud uurimismeetodid:

1. Teoreetilistest materjalidest ja teemakohastest uuringutest kirjanduse ülevaate koostamine (metaanalüüs)
2. Dokumendianalüüs
3. Intervjuud ekspertide ja hariduse erinevate osapooltega
4. Küsimustik

Andmeanalüüsimeetodid:

1. tekstianalüüs, teemaanalüüs, diskursuseanalüüs

Sidusrühmade ni jõudmine:

Et aru saada, kuidas toimub kommunikatsioon jaotas GRUPP 1 projekti alguses omavahel ära hariduskommunikatsiooni osapooled ja rollid, mis on koolikontekstis olulised. Rollideks, mis toetavad haridusasutuse väärtustavat sisekommunikatsiooni kujunesid: **koolijuht** (Aleksandra), sest väärtustav kommunikatsioon on ka väärtustava koolikultuuri võti, kui iga koolipere liige tunneb end hästi koolis, siis ka õppimine on tõhusam; **KOV esindaja** (Dione): kool on täpselt nii tugev, kui on selle kommunikatsioon, oluline on kaasa mõelda, kuidas see võiks kõige paremini toimida; **õpetaja** (Liisa): Hästi üles ehitatud kommunikatsioon muudab koolipere lähedasemaks, töötajatele arusaadavamaks. See annab põhjust olla uhke selle protsessides osalemise üle, tunnetada enda väärtust; **Tugispetsialist** (Helena): koolis peab kõigil olema hea olla, koristajast direktorini, sellele aitab kaasa avatud suhtlemine ja erinevustega arvestamine; **Õpilane** (Maarja): Kooli õhkkond võiks olla kõigile osapooltele väärtustav ja julgustav. Erilist tähelepanu tuleks seejuures pakkuda õpilastele, kelle elutee saab sealt esimese tõuke; **Lapsevanem** (Jaanika): Soov toetada TÕRGI eesmärke parimate toimivate lahenduste leidmisel ja väljatöötamisel. Kanda edasi väärtustavat suhtlust mitte ainult hariduses, vaid ka valdkondade üleselt.

Ka grupp 2 jagas omavahel erinevad sidusrühmade rollid (õpetajad, tugispetsialistid...), kellena tööle lähenesime. Pärast esimest kooliga kohtumist

leidsime, et oma töös võiksime keskenduda kõige rohkem õpetaja ja koolijuhi tegevustele. Sellest tulenevalt loobusime teistest rollidest. Probleemi lahendamiseks asusime teadusliku materjali läbi töötama, erinevate erasektori valdkondadega suhtlema ja infot koguma. Koostasime ühise faili, tuginedes teoreetilisele materjalile ja kogemustele koolides ning erasektori näidetele. Info koondasime ülevaatlikule plakatile. Info on suunatud TORGi uuel õppeaastal tööd alustavatele õpetajatele ja kooli juhtkonnale.

Grupp 3 koostas küsimustiku lähtudes hariduse sidusrühmadest: 43 vastanut (nende seas õpilased, õpetajad, lapsevanemad, tugispetsialistid jt), kellele lisandus 6 TORGi haridustöötajat (õpetajad, kooli juhtkond).

- ***Projekti jätkusuutlikkus -kirjeldatakse, kuidas on plaanitud tegevuste jätkusuutlikkus ja koostöö sidusgruppidega.***

Projekti jätkusuutlikkuse tagamiseks on kommunikatsioonipuud muudetavad/redigeeritavad, st dokumendid jäävad TORGi meeskonnale avatuks. Muudetavus on oluline, sest arengu käigus vajadused muutuvad ning on enda koolispetsiifilised.

Õpetaja hoituse plakati ning kaasdokumendi jätkusuutlikkus sõltub TORGi meeskonnast, kui palju võtavad nemad meie poolt esitatud dokumendi ja plakati kasutusse. Samuti on TORGil võimalus antud dokumendist juurutada neile sobivaid ja tähendusrikkaid materjale. Jätame plakati ja dokumendi TORGi meeskonnale n-ö avatuks, et nad saaksid seda vajadusel ning soovi korral täiendada.

Tulenevalt grupp 3-me metoodikast on võimalik hinnata ükskõik millise kooli sõnavara ning väärtuspõhimõtteid, andmaks koolile suuniseid väärtustava hariduskommunikatsiooni loomisel. Seega oleme arvamusel, et meie valitud meetodid ja tegevused sobivad projekti eesmärkide saavutamiseks, välistamata kasutamaks neid samu meetodeid ja tegevusi aitamaks teisi koole väärtustava suhtluskultuuri loomisel.

- ***Tulemuste kokkuvõte ja lisad - tulemuste kirjapanek ja valminud tööde osad.***

Grupp 1 - Kommunikatsioonipuude eesmärgiks on luua kõikidele osapooltele ühtne arusaam - kelle poole, mis küsimustega pöörduda. Sisekommunikatsiooni plaani prototüübi ühe osana valmis ka KKK.

Grupp 2 - Plakat, kus on lühidalt ja ülevaaticult kujutatud õpetajat toetavad tegevused esimese tööaasta vältel:
https://www.canva.com/design/DAFgdNWkZ_4/ZpT4wSoxrNtH_bRtnVv0wg/edit?utm_content=DAFgdNWkZ_4&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton

Õpetaja hoituse fail:

https://docs.google.com/document/d/1b_7HyBbB3znBdrcjTE31O3Zs3TtBHPOL0FDLSeukGko/edit?usp=sharing

Grupp 3. Koostatud tööriistakast aitab koolil paremini mõtestada nende poolt kasutusele võetava sõnade tähendused ja arusaadavuse, mis aitab hinnata ka sõnade kasutuselevõtu perspektiivikuse. Lisaks on nad avaldanud soovi siduda meie rühma raames väljatöötatud lõpp-produkt koolis emakeelepäevaga, eelkõige uute eestikeelsete uudissõnade kasutuselevõtuga.

Valminud tööd: 1) Küsimustik hariduse sihtgruppidele ja TORG-i haridustöötajatele; 2) Diskursusanalüüs; 3) Kokkuvõte (1 lk) - küsimustiku numbrilised tulemused ja diskursusanalüüs.

TORG ise valib, millised sõnad nad võtavad kasutusele sise- ja väliskommunikatsioonis ning millised sõnad võetakse kasutusele kommuniqueerides erinevate sidusgruppidega. Samuti soovitasime neil väliskommunikatsiooni valida maksimaalselt 3 uut sõna, kuivõrd uue sõnavara kasutuselevõtt võib inimesi segadusse ajada ning seega võivad sidusgruppid alguses sõnu ka vääriti mõista.

Analüüs

https://docs.google.com/document/d/18MXD5maT73gssj5QIIFyfr2_rf28UrL0DLJA8EwE704/edit#

Onepager - Lisandub

Projekti üldine tegevuskava

Meie ELU meetodiks oli arendusuuringu formaat. Arendusuuringus kasutatakse probleemi määratlemiseks teoreetilisi allikaid, varasemaid kogemusi, mille põhjal visandatakse esimene rakendus (Plomp, 2010). Teooriat ja praktikat ühendav arendusuuring pakub haridusuuringutes praktilist teaduspõhist lahendust keerukatele probleemidele, millel puudub ühene vastus (Lodico jt

2006, Plomp, 2010).

Arendusuuringu protsessi faasid (Cobb *et al.* 2003; Plomp, 2010; Nieven, 2010):

1. Eeluuringu faasis määratletakse probleem ja selgitatakse teaduskirjanduse põhjal teema, nähtuse jne tausta.

2. Prototüübi faasis koostatakse rakendus so mudel, plaan jne

3. Evalveerimise faasis hinnatakse lahenduse, mudeli, plaani eesmärgiga rakendust parendada.

Evalveerimine tagab tulemuste usaldusväärsuse, mudelile tagasiside küsimine. (Cobb *et al.* 2003, Plomp, 2010, Nieven 2010)

Projektiülene tegevusplaan:

Tegevused	Tähtaeg	Vastutaja(d)
Eeluuringu faas. Kohtumine TORG-is; ideede esitamine, rollidest lähtuvalt kommunikatsiooni tagasiside	07.03	kogu grupp
Eeluuringu faas. Töö teaduskirjandusega; TORG-i külastusest muljete jagamine (ülikoolis) ja uute ettevalmistuste tegemine kooliga kohtumiseks	14.03; 15.03	kogu grupp
Kohtumine veebis TORG-i esindajatega; arutelu, kuhu seada fookus ja millised on kooli soovid projekti tegemisel	16.03	kogu grupp
Kohtumine TORG-is; valmistumine vahenädala esitluseks	21.03	kogu grupp
Prototüübifaas. ELU vahenädala esitus - grupi teemafookuste tutvustus ülikoolis; teistelt gruppidele kohapeal tagasiside saamine	28.03	kogu grupp
Töö prototüübiga/ teaduskirjanduse uurimine; arendustöö; Ideede koondamise tabel kohtumine veebis oma õpigrupiga	04.04; 11.04; 18.04; 25.04;	kogu grupp
Töö prototüübiga- canva esitus, arendustöö; kohtumine õpigrupiga veebis, et sättida paika TORG-i külastuseks esitlusmaterjal	25.04; 28.04	kogu grupp
Evalveerimise faas. Kohtumine TORG-is; arendustiimilt prototüübile tagasiside saamine	02.05	kogu grupp
Paranduste sisse viimine; meediakajastusena kogemuste jagamine; eneserefleksiooni esitamine	09.05; 16.05; 16.05; 19- 20.05	kogu grupp ja iga grupi liige eraldi
TORG-is esitus	23.05	kogu gurpp

2.3 Meediakajastus - Ühiselt koos TORGiga valmimas lehelugu Õpetajate Lehte, kus reflekteerime enda ühist kogemust.

2.4 Iga rühmaliikme õpikogemuse refleksioon

Jaanika. Valisin selle ELU projekti teema järgi, kuna kommunikatsioon üldiselt on tänapäeval väljakutse. Samuti juhindusin teema valikus oma eriala põhiselt - suhtlus koolis töötajate, lapsevanemate ning õpilaste vahel. Projektiga liitudes püstitasin endale eesmärgiks panustastada oma kogemustega. Samas aitas projektis osalemine näha suuremat pilti haridusasutuse sisekommunikatsioonist ja koolikultuuri arendamisest. Sattusin väga ägedasse gruppi, kus meie grupitöö dünaamika toimus suurepäraselt - sujuvalt, teineteist arvestavalt ja toetavalt. Projekti juhendajad olid osavad projekti juhtijad. Väärtustavat suhtlust kannan edasi massidesse, mitte ainult hariduses vaid ka valdkondade üleselt.

Dione. Selles projektis osalemine oli mulle äärmiselt väärtuslik kogemus. Sain juurde teadmisi nii kommunikatsiooni kui ka hariduse toimimise teemal. Tuletasin endale meelde, kui oluline on grupis jagada enda ideid, et asi liiguks edasi, ja et iga grupiliikme arvamus on oluline. Mõtestasin enda jaoks lahti, kuidas kõige efektiivsemalt aega kasutada ja näha, millal olen kõige produktiivsem. Nägin, et grupiarutelu on kõige tõhusam viis, kuidas hõlpsasti ideedega edasi minna ja pidepunktid paika panna. Ma arvan, et me saavutasime eesmärgi, sest sain juba ise teadmisi väärtustava hariduskommunikatsiooni kohta ning saime valmis informeerivad kommunikatsioonipuud, millest on kindlasti abi ka meie koostööpartneril.

Helena. Projektis osalemine andis väga olulise grupitöö kogemuse. Selgus, et vahel on grupis töötamine keerulisem, kui individuaalselt aga kuna meil oli väga toetav ja ühtehoidev meeskond suutsime me siiski püstitatud eesmärgid saavutada. Õppisin aega paremini planeerima ja olulist ebaolulisest eristama. Lugeses ELU raames mitmeid teaduslikke artikleid, sain palju olulist infot, mis aitab mind nii minu õpingutes kui ka töös.

Maarja. Kuigi õpin kommunikatsiooni, on jäänud hariduskommunikatsioon minust

kaugele. Olles nüüd teemaga lähemalt tutvunud, olen ka kogemuse võrra rikkam, nähes uut alustavat kooli ja sellega kaasneva kommunikatsiooni plaani väljatöötamist. Andsin oma panuse toetudes nii erialaselt õpitule kui ka omakogemuslikele teadmistele õpilasena. Kuid tähtis ei ole ainuüksi TORGi kogemus, vaid kogu grupitöö sümbioos. Õppisin eelkõige hindama hea grupi olemust- sellega kaasnevaid pikki ühisarutlusi ja erimõttelisi ideid.

Aleksandra - ELU projekti raames kõige tähtsam õppimiskoht minu jaoks oli arusaam, et tuleb kogu aeg meeles pidada, kuidas kommunikatsiooni on kaasatud kõik sihtrühmad: nii juhtkond ja õpetajad kui ka õpilased koos lastevanematega. Lähtudes oma koolijuhi rollist selles projektis, kogesin, et koostöö on produktiivse väärtustava kommunikatsiooni aluseks - üksi sa ei jõua kaugemale. Suureks väljakutseks oli ajaplaneerimine: on väga raske leida ühise aega tööks, kui kõikidel on oma loengud, töö ja eraelu. Suureks motivaatoriks oli arusaam, et meie töö ei ole ainult teoreetiline, vaid sel on kindel praktiline rakendus ja oleme abiks uue riigigümnaasiumile.

Jelizaveta.

Anette. Kõige olulisema kogemusena võib välja tuua, et lisaks sisulisele poolele on oluline hoida ka kindlat vormilist joont ning mitte jätta enamus formaalsest tegevusmahust projekti lõpufaasi. Kõige raskemaks ülesandeks osutus ELU projekti sidumine päris ELUga. Sellegipoolest, minu hinnangul olid grupiliikmed tõsimeeli teemapüstitusest projekti raames huvitatud ning seetõttu sujus ka koostöö, mis omakorda aitas saavutada püstitatud eesmärgid.

Aleksei. Õppisin eelkõige seda, kuidas Tallinna Ülikooli ELU projekti tudengite grupp on võimeline organiseerima end, et teha koostööd praktilise probleemi lahendamiseks “päris elus”, milleks oli uue riigikooli (Tõnismäe riigigümnaasiumi) toetamine väärtustava hariduskommunikatsiooni ülesehitamisel. Indiviidi tasemel õppisin aja planeerimist ja ülesannete jagamist suures grupis, kus kõiki grupiliikmete taust oli erinev. Teiste kohustuste kõrval ELU projektis osalemise peale jäi vähe aega, kuid tõhusa ülesannete jagamise teel oli võimalus osaleda kõigis projektõpe etappides.

Ave. Hea koostöö aluseks on hea grupp. Õppisime kiirelt tundma üksteise tugevusi ja see võimaldas ülesandega hästi hakkama saada. Valitud teema osutus küll raskemaks kui esialgu tundus ja päris ajamahukas väljakutse oli leida partneriks oleva kooliga üldse ühine eesmärk mille poole liikuda. Kindlasti võtan siit kaasa häid kontakte ja arusaama, mis on väärtustav kommunikatsioon.

Ingrid. Projektis osalmine andis mulle peamiselt kolm olulist kogemust. Esimene oli grupi moodustumine ja päriselt grupiks muutumine. Oluline oli alguses kokku leppida peamised suhtluskohad, rollid ja omavahelise suhtluse regulaarsuse. Selle osaga saime väga hästi hakkama, meeskonnatöö toimis. Teine oluline koht oli probleemi selge määratlemine ja fookuse seadmine. Sellega oli meil alguses keerulisem, kuna suuresti tuli sisend TORGi endi poolt. Seega oli vajalik kaks osa omavahel ühendada, mis lõpuks sai ka tehtud. Kolmas osa puudutas ajaplaneerimist. Ajaplaneerime on olnud kogu projekti vältel väljakutse, kuna aega tuli planeerida kõiki osapooli arvesse võttes. Kokkuvõttes õnnestusid meil kõik väljakutsed ja eesmärgid said täidetud. Minule jäi sellest projektist ja projektis osalenud kõikidest osapooltest (meie grupp 3 meeskond, teiste gruppide liikmed, juhendajad, TORG) väga hea mälestus.

Johanna. Projekti käigus sain aru, kui oluline on see kuidas me haridusest räägime. Antud teema projekti alguses tundus väga lihtne, kui aga tööle asusime, siis alguses oli palju segadust. Projektist õppisin palju, kuna märkasin erinevust üldhariduskooli ja kutsekooli vahel (ise töötan kutsekoolis õpetajana), kuidas suhtutakse õpilastesse ja õppimisse. Koostöö tiimis oli mõnus ja toetav.

Krislin. Minule isiklikult oli see projekt väga huvitav, kuna inimestevaheline kommunikatsioon on minu jaoks ülimalt oluline. Sõnades on jõud ja vägi, nendega saab luua ja ka hävitada. Hea, selge ja üheselt mõistetav kommunikatsioon on eduka koostöö ja üksteise parema mõistmise aluseks. See grupitöö kinnitas mulle praktilises elus eelnevalt kogetut - on mõisteid ja sõnu, mida erinevad sihtrühmade esindajad mõistavad ning tajuvad erinevalt. Uudissõnade kasutamist tuleks teha teadlikult ning kindlasti eelnevalt välja selgitada, kas kõik kommunikatsiooni osapooled saavad sõna mõttest üheselt aru.

Marcus. Ootasin ELU ainet midagi praktilist ja seda ka sain. Koostöö haridusasutusega, mis alles end leidmas ja avastamas on, andis huvitava vaate hariduse köögipoolele ning võimaluse osa saada arendusuuringu laadsest projektist teha midagi reaalselt paremaks. See, kuidas me haridusest räägime on väga oluline ja kogu projekt on seda hästi tõestanud: mõned veidramad sõnakasutused võivad tekitada teises inimeses väga vastakaid tundeid. Paras väljakutse oli võõrkehana sekkuda koolis toimuvasse kuid projekti lõppeks on tunne, et seekord oli välisest konsulteerimisest pigem kasu kui kahju.

Hele - Projektis osalemine täiendas minu koostööoskust ning tuletas meelde, kuidas teha koostööd inimestega, kes ei ole kõik samast valdkonnast, millega tuleb arvestada ja mis on kellegi teadmised, sh. minu enda puudulikud teadmised mingites

valdkondades. Töö kirjandusega andis hea ülevaate hetkel olulisest probleemidest õpetajate igapäevatoos ning sellest, kui palju neid valdkondi on uuritud. Kogemuse põhjal õppisin juurde, kuidas ise toetada koolis kolleege ning missuguseid ettepanekuid võiksin teha ka oma koolis. Projekt andis mulle isikliku kogemusena palju uusi teadmisi ja oskusi.

Elen. Projekti käigus õppisin kõige enam tundma praeguste töötavate õpetajate vaadet tänapäeva haridusele. Tulin projekti kindla sooviga tegeleda õpetajate tööle värbamise teemaga, kuid pärast gruppidesse jagamist ning teemasse süübitmist jõudsimme töötaja hoituse teemani. Kõige rohkem hämmastas mind, kuidas on võimalik panna 6 täiesti erinevat inimest ühise eesmärgi nimel pingutama ning meeskonnatöö toimis sellisel kujul väga hästi. Tunnen rõõmu, et sain olla osa uue avatava riigigümnaasiumi õpetajate hoidmise mudeli loomisele ning tunnen, et minu teadmised hariduskommunikatsioonist üldisemalt avardusid. Tunnen, et meie grupi eesmärk antud ELU projektis sai täidetud ning loodan, et TORG võtab meie töötaja hoidmise mudeli/plaani igapäevaselt kasutusse.

Tiina. Alustava õpetajana sõltub minu töö hästitoimivast meeskonnast. Seda kinnitas ELU projektis osalemine, mille käigus õppisin rohkem hindama ja väärtustama alustava õpetaja toetamist ning märkama, milline roll on selles juhtidel ja kolleegidel. Samuti andis osalemine kaasa väärtusliku teadmiste pagasi teadusartiklite uurimisest ning ELU projekti etappidest üldisemalt. Ma olen väga tänulik, et sattusin koostööd tegema erinevatelt elualadelt loominguliste inimestega, kellelt oli nii mõndagi õppida. Väga hea tunne on olla oluline lüli uue avatava riigigümnaasiumi õpetajate hoidmise ja väärtustamise mudeli koosloomes. Meile anti võimalus ja arvan, et saime sellega edukalt hakkama!

Kaspar - ELU projekti tehes mõistsin, miks on oluline ja vajalik rääkida väärtustavast haridus kommunikatsioonist just alustavate õpetajate kontekstis ning kuidas motiveerida ja pakkuda õpetajale head töökeskkonda. Projekt laiendas selles valdkonnas minu teadmisi ja avardas silmaringi, töötades läbi ka erinevaid allikaid, erasektori näiteid ning ka teiste koolide praktikaid. Samas pakkus ka see palju väljakutseid, nõudis pingutust ja ajaplaneerimist, et töö õigel ajal valmis saaks. Koostöö grupis oli väga hea ning rõõm on tõdeda, et ka erinevate iseloomude ja elualadega inimestega on võimalik teha efektiivset ja üksteist toetavat meeskonnatööd. ELU projekt andis hea ning vajaliku kogemuse, kuidas läbi viia ühte projekti ja mis on need etapid seal, samuti arendas koostööoskust, üksteisega arvestamist ning sain põhjalikuma ja parema ülevaate just alustava õpetaja kontekstis.

Kelly Õppisin ELU projekti tehes mõtestama õpetaja tööd varasemast teistsuguse nurga alt. Õpetajana ei ole ma igapäevatoos mõelnud, mida vajaksin mina või minu kolleegid, et me tunneksime end hoituna. Projekti tehes sain teada, kuidas saab koolijuht, aga ka ma ise, ennast ja oma kolleege hoida. Projekti tehes õppisin koostööd tegema väga erinevate inimestega ning see oli minu jaoks äärmiselt rikastav. Ma ei olnud varem väärtustava kommunikatsiooniga tuttav ning õppisin selle kohta kindlasti palju uut.

Kaisa - minu kogemus ELU projekti raames oli ja on siiani väga rikastav. Olles juba aastaid haridusvaldkonnas sees, sain nii mõnelegi probleemile täiesti uusi vaatenurkasid. Samuti hakkasin väga sügavalt hindama väärtustamist ning olen oma mõtetes jõudnud juba nii kaugele, et see peaks meid ümbritsema igal pool. Ka koostöökogemus kujunes vägagi positiivseks. Kuigi oleme kuus suhteliselt erineva taustaga inimest, siis ühendas meid ikkagi mingisugune kokkupuude haridusmaastikuga. Ma usun, et see pidepunkt oli ka üheks eduka koostöö aluseks.

Kirjandus

Aab, A. (2015). Hariduskommunikatsioon Eestis: *Praktikad ja võimalused*. Kaja.

Cobb, Paul; Confrey, Jere; diSessa, Andres; Lehrer, Richard; Schauble, Leona 2003. Design experiments in educational research, *Educational Researcher*, Vol 32, No 1, pp. 9-13.

Nieven, Nienke 2007. Formative evaluation in educational design research. Proceedings of the seminar conducted at the East China Normal University, T. Plomp, N. Nieven (Eds.), Shanghai, pp. 89-102.

Plomp, T. (2013). Educational design research: An introduction. *Educational design research*, 11-50.

Küngas, R. (2013). Sõnavõistlusel väljapakutud sõnade juurdumisest. *Keel ja Kirjandus*, 56(03), 171-191.

Selliöv, R., & Vaher, K. (2018). *Õpetajakoolituse lõpetanud ja alustavad õpetajad EHISe andmetel*. Haridus- ja Teadusministeerium.

<https://www.hm.ee/sites/default/files/documents/2022-10/opetajad.pdf>

Tikerperi, M. (2016). Suhtekorraldus ja kommunikatsioonijuhtimine koolis riigigümnaasiumite näitel

<https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1u6ff7TvFBdyyxycyIXw6Vj5XLdQwGbGYu>

Perli, M. (2019). Riigigümnaasiumide loomise kommunikatsioon Haridus- ja Teadusministeeriumis

<https://docs.google.com/document/d/1Vrg4QTTfobh2GDjLKaXJM4FE-->

g2FSiJiWyq-KkKIsQ/edit

Slabina, P., Aava, K. (2019). Õpetajate koostöise õpikultuuri kogemused Eesti üldhariduskoolide näitel. Eesti Haridusteaduste Ajakiri, nr 7(1), 2019, 76–100

<https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1u6ff7TvFBdyyxycyIXw6Vj5XLdQwGbGYu>